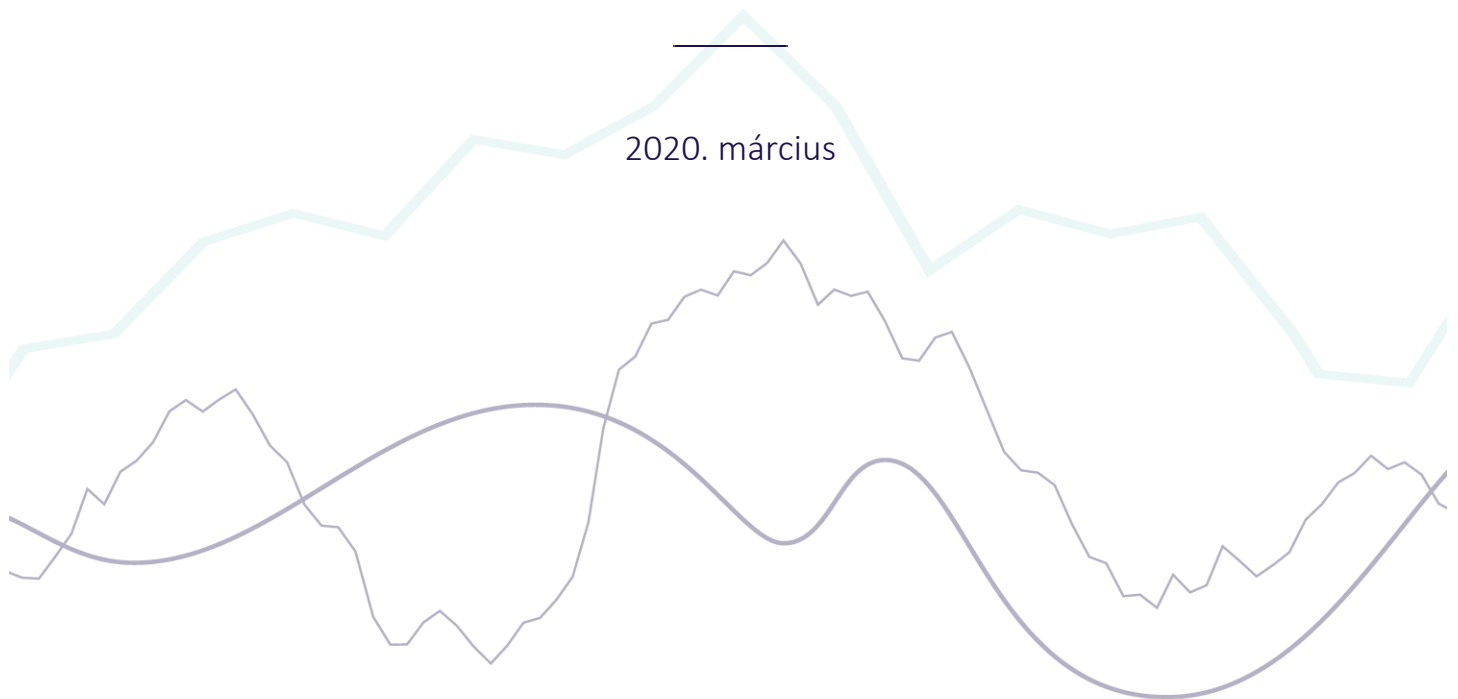

ÁLLAMI SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

A digitális gazdaság megadóztatásának aktuális kérdéseiről, a modern gazdasághoz illeszkedő új uniós adószabályokról értékelő elemzés figyelemmel a terület ellenőrizhetőségére

ELEMZÉS

A digitális gazdaság megadózttatásának aktuális kérdéseiről, a modern gazdasághoz illeszkedő új uniós adószabályokról értékelő elemzés figyelemmel a terület ellenőrizhetőségére

Az Elemzés
az interneten
a www.asz.hu
oldalon
olvasható.

Szerkesztő:

TESKI NORBERT projektvezető

Az elemzés elkészítését felügyelte:

DR. PULAY GYULA ZOLTÁN felügyeleti vezető

Készítették:

TESKI NORBERT projektvezető

WELTHERNÉ SZOLNOKI DÓRA számvevő

MELCHER ISTVÁN számvevő gyakornok

Kiadja az Állami Számvevőszék

EL-2231-009/2020

TARTALOMJEGYZÉK

▶ Vezetői összefoglaló	5
▶ 1. Az elemzés célja és módszere.....	7
▶ 2. A digitális gazdaság fogalma, terjedelme	8
▶ 3. Miért jelent új kihívást a digitális szektor méltányos adóztatása.....	11
▶ 4. A digitális szektor megadóztatásával kapcsolatos elemzések, javaslatok	15
▶ 5. A digitális szektor megadóztatásának államháztartást érintő szempontjai	19
▶ Rövidítésjegyzék.....	22
▶ Felhasznált irodalom.....	23
▶ Fogalomtár.....	25

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A digitális gazdaság esetében adózási szempontból az alapvető problémát az okozza, hogy a jelenlegi adószabályok a fizikai jelenlétben alapulnak, és a fizikai jelenlét biztosít lehetőséget az országok adóztatási jogkörének gyakorlására. Az új technológiák, a digitális szektor megjelenése azonban új helyzetet teremtett. A fizikai jelenlét hiányából adódó nyereségek megadóztatása számos esetben elmarad, például ha egy digitális vállalkozás olyan országban rendelkezik ügyfelekkel, illetve teremt gazdasági értéket, ahol fizikailag nincs jelen. A digitális szektor esetében problémát jelent még annak meghatározása, hogy az adóalaphoz kapcsolódó értékteremtés hol történik, mit jelent az érték a digitális tevékenységnél és azt hogyan lehetne mérni.

Ebből adódóan a digitális szolgáltatást nyújtó világcégek, illetve a nemzetközi vállalatok nyereségük arányában sokkal kevesebbet adóznak, mint a hagyományos gazdaság szereplői, és nem ott adóznak, ahol hozzáadott értéket teremtenek. Ezáltal számos ország – köztük az Európai Unió legtöbb tagállama, így Magyarország is – sokkal kevesebb adóbevételhez jut globális és határokon átnyúló digitális szolgáltatást nyújtó vállalatok tevékenysége után, mint ami méltányos lenne. Következésképpen az adóbevételei növelése érdekében Magyarország érdekelt a nemzetközi adózási szabályok olyan irányú megváltoztatásában, illetve olyan új adónem bevezetésében, amelyek biztosítják számára, hogy a globális digitális szolgáltatást nyújtó vállalkozások adóelkerülési lehetőségei csökkenjenek.

A tisztességes gazdasági verseny fenntartása kapcsán többek között az OECD és az Európai Unió is fogalmazott meg javaslatokat a digitális szektor megadóztatása vonatkozásában.

Az OECD állásfoglalása szerint a nemzetközi adórendszer hiányosságai és eltérései megkönnyítették a multinacionális vállalkozásoknak a nyereség átcsoportosítását arról a helyről, ahol a mögöttes gazdasági tevékenységet és értékteremtést végezték, ezért bevezette a digitális adóztatás problémájával foglalkozó adóalap-erózió és nyereségátcsoportosítás témájú projektjét. A projekt fő céljai a digitális szektorra vonatkozó adószabályok módosítása, valamint az adóalap-eróziót és nyereségátcsoportosítást érintő kérdések megoldása.

Mivel a digitális szektor térnyerése az Európai Unióban is folyamatosan bővül, ezért annak adózási kérdései napra kész megoldásokat igényelnek. A digitális szektor megadóztatásának kérdésére két megközelítést dolgozott ki az Európai Bizottság. Az első javaslat célja, hogy az online vállalkozások ugyanolyan mértékben járuljanak hozzá az államháztartáshoz, mint a hagyományos vállalkozások. A javaslat lehetőséget biztosítana a tagállamoknak arra, hogy megadóztassák a területükön képződő nyereséget, még akkor is, ha a vállalkozás ott fizikailag nincs jelen, olyan módon, hogy egy adott vállalat jelentős digitális jelenlétét állandó telephelynek kellene tekinteni tekintet nélkül arra, hogy EU-s vállalkozásnak minősül-e vagy sem.

Az Európai Bizottság második javaslata egy ideiglenes adóforma, a digitális szolgáltatási adó bevezetése, amely biztosítaná, hogy azok a tevékenységek, amelyeket jelenleg ténylegesen nem adóztatnak, azonnali bevételeket kezdjenek termelni a tagállamok számára. Az újfajta adó évi 5 milliárd euró plusz adóbevételt jelentene az EU tagállami számára. A javaslat lényegében készen van, de néhány EU tagállam ellenzi. Az Amerikai Egyesült Államok sem ért egyet a digitális szolgáltatások megadóztatásával, ezért lépéseket helyezett kilátásba a bevezetés elkerülése érdekében. Mindezek ellenére egyes tagállamok nemzeti hatáskörben bevezették lényegében ugyanazt az adót, amit az Európai Bizottság kidolgozott.

Ha az EU keretében nem születik döntés a speciális adó bevezetéséről és a bevezetés mellett döntő tag-államok egyéni tapasztalatai kedvezőek, akkor célszerű lehet Magyarországon is egy hasonló adó bevezetése, mivel ezáltal elérhető, hogy a globális és a jelentős mértékű határokon átnyúló digitális szolgáltatást nyújtó vállalatok a Magyarországon létrehozott értékkel arányos adót fizessenek.

1. AZ ELEMZÉS CÉLJA ÉS MÓDSZERE

Az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény rögzíti az Állami Számvevőszék ellenőrzési és tanácsadói feladatát, valamint azt, hogy feladatkörében elemzéseket, tanulmányokat készíthet. E feladatkörben készült el a digitális gazdaság megadóztatásának aktuális kérdéseit bemutató elemzés.

A digitális gazdaság térnyerése a méltányos adózás szempontjából új kihívást jelent. A társasági adót főszabályként az értéket előállító telephely szerinti országban kell megfizetni. A digitális szolgáltatás azonban nem kötődik telephelyhez, ami lehetőséget ad a digitális szolgáltatást nyújtó multinacionális cégek számára, hogy telephelyüket a fizikális adózás szempontjából legkedvezőbb adózási feltételeket kínáló országba helyezték. Így ők szinte teljesen mentesülnek a társasági adó fizetése alól, míg a tényleges szolgáltatás helye szerinti állam számottevő adóbevételről esik el. Ennek a méltánytalan helyzetnek az orvoslására különböző adózási javaslatok kidolgozása van folyamatban az OECD és az Európai Unió keretei között, de néhány ország is dolgozik ilyen célú javaslatokon. Az elemzés az általuk nyilvánosságra hozott javaslatokat mutatja be és értékeli, valamint megvizsgálja, hogy az esetleges bevezetésük milyen hatással lenne a magyar államháztartásra, és milyen ellenőrzési feladatok ellátását igényelnék.

Az elemzés célja a digitális gazdaság rövid bemutatása, fogalmi körének értelmezése, továbbá, hogy összehasonlítható formában mutassa be a digitális gazdaság megadóztatásának lehetséges változatait, külön kitérve arra is, hogy az egyes változatok gyakorlati megvalósítása milyen ellenőrzési tevékenységeket igényel. Ezáltal az elemzés a vonatkozó magyar jogszabályok előkészítésében érintett szervezetek és a szélesebb szakmai közvélemény számára is átfogó képet ad a digitális gazdaság megadóztatásának nehézségeiről és lehetőségeiről, valamint segíti a felkészülést a digitális gazdaság megadóztatása esetén felmerülő ellenőrzési feladatokra. Az elemzés támogatja a Költségvetési Tanács tevékenységét is, mivel a témakört elsősorban a várható költségvetési hatások szempontjából járja körbe.

Az elemzés magyar és idegen nyelvű nyilvánosan elérhető szakanyagokat, dokumentumokat dolgoz fel, és mindenkit érintő kérdéskörben csoportosít hasznos információkat, gazdasági fogalmakat határoz meg. Emellett eredményként előnyöket és hátrányokat rendszerez, valamint fontos kérdéseket vet fel a digitális adók bevezetése vonatkozásában.

2. A DIGITÁLIS GAZDASÁG FOGALMA, TERJEDELME

A digitálizáció térnyerése a 20. század második felében megkezdődött digitális forradalom alapjaira épül. A digitalizáció gazdasági szempontú széles körű elterjedésében az áttörést a személyi számítógépek kifejlesztése és azok gazdaságos előállításának lehetőségei biztosították. Ezzel egy időben kezdtek meg terjedésüket az üzenetek, információk hordozását, közvetítését biztosító multimédia alkalmazások, amelyek elősegítették az adatok digitális formátumúvá alakítását.

Napjainkra olyan széles körű a digitalizáció elterjedése, hogy újra definiálódott a gazdaság fogalma, és részeként megjelent a digitális gazdaság azzal, hogy a hagyományos termékek és szolgáltatások köre kibővült a digitális termékek és szolgáltatások körével. A hagyományos, telephellyel, megfogható terméket és valamilyen, természetes személy munkája által hozzáadott értéket teremtő szolgáltatást nyújtó vállalkozások mellett létrejöttek a digitális térben működő, a fogyasztókkal digitálisan kommunikáló, kizárólag digitális terméket, vagy csak a digitális térben értelmezhető szolgáltatást nyújtó vállalkozások is.

A digitális gazdaság

Az új keletű definícióként megjelent digitális gazdaság esetében a fogalmi meghatározás többféle értelmezése van jelen a nemzetközi szakirodalomban. Például az IMF szakértői által meghatározott szűkebb megközelítés szerint az online platformokkal és az azokhoz tartozó tevékenységekkel azonosítható, viszont tágabb értelmezés szerint minden olyan tevékenység, amely digitalizált adatot használ része a digitális gazdaságnak, modern gazdaságokban, gyakorlatilag a teljes gazdaságot jelenti. A digitális gazdaság tevékenységei közé tartozhat például az autópia, illetve a mezőgazdaság is, a gazdálkodási tevékenység fejlettségétől, annak digitalizált tevékenységeinek mértékétől függően. A digitális gazdaság definíciójának megválasztása alapvetően befolyásolja a digitális gazdaság méretének becslését, azonban annak meghatározása során a digitalizálás középpontjában álló gazdasági tevékenységek konkrét területeire érdemes csak a méréseket összpontosítani.

A digitális szektor

A digitális gazdaság fogalmának és tartalmának bizonytalansága miatt az IMF külön definícióban fogalmazta meg a „digitális szektor” fogalmát, amely olyan tevékenységeket foglal magában, mint a digitalizálás, az információs és kommunikációs technológiai szolgáltatások, az online platformok és a platform-alapú tevékenységek. Ide tartozó tevékenységek például az interneten folytatott kereskedelmi tevékenység, szállás szolgáltatás, egyéb internetalapú szolgáltatások, például közösségi médiumok szolgáltatásai.

Az IMF 2018-ban a digitális gazdaság témájában készült tanulmányában a méréseinek kiindulópontjaként a „digitális gazdaság” fogalma helyett a „digitális szektor” fogalmát használta, mivel a szektor nagysága az alapvető tevékenységekből kiindulva meghatározható, ezzel szemben a gazdaság határai nehezen körülhatárolhatóak.

A tanulmány szerint a „digitális szektor” meghatározásánál fontos szempontokat kell figyelembe venni, melyek a következők:

- *Fogalom meghatározására érzékeny eredmény:* a digitális szektor fogalmának meghatározása alapvetően befolyásolja a mérési eredményeket.
- *Becslések elkészítésének módja:* ha a becslések inkább az outputokból (végeredményből), mint a hozzáadott értékekből kiindulva készülnek el, gyakori lehet a redundancia a végeredményen belül.
- *Önkéntes módon készített digitális termékek:* a mindenki által elérhető szoftverek esetében azok értékét csak becsülni lehet, valódi értékük nem ismert, így pontosan nem is lehet meghatározni.
- *Közbenső fogyasztás:* az információs és kommunikációs technológiai szolgáltatásokat valószínűleg a közbenső fogyasztás céljára használják a vállalkozások, melyekből termékeket vagy szolgáltatásokat állítanak elő.

További fontos tényező a digitális szektor meghatározása esetében, annak multiplikátor hatása, amely egyfajta sokszorozó hatás. A digitális szektor által nyújtott szolgáltatások számának növekedése az értékteremtési folyamatokon keresztül egyéb gazdasági területek növekedésére is hatást gyakorol.

Az IMF a 2018. évi tanulmánya alapján a digitális szektor méretét a legtöbb ország esetében 10% alattinak becsülte, ha a hozzáadott érték, jövedelem vagy foglalkoztatás alapján történik a méretének meghatározása.

Magyarország tekintetében a digitális szektor becsült mértéke az elmúlt évek vonatkozásában magasabb volt az IMF által közölt adatoknál.

Magyarország esetében az elmúlt 5 évben a digitális szektor hozzáadott értéke – a multiplikátor hatásokat is figyelembe véve – elérte a teljes magyar hozzáadott érték 20%-át.

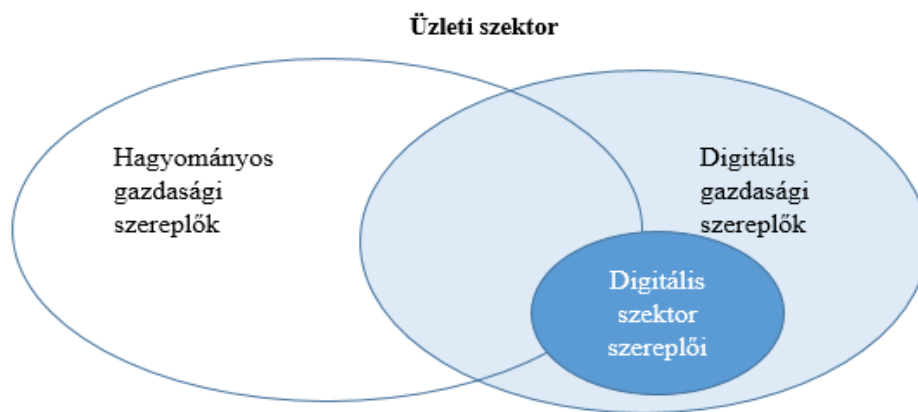
A digitális gazdaság és a digitális szektor viszonya

Mindazon gazdasági tevékenységeket és szerveződések, melyek az infokommunikációs lehetőségek kihasználásával értéket hoznak létre, a *digitális gazdaság* részének tekinthetjük. A digitális gazdaság köre tehát tág, jelenti a gazdaság minden szegmensét, mely a digitalizáció lehetőségeivel él, termékeket állít elő vagy szolgáltatást nyújt.

A digitális gazdaság és a hagyományos gazdaság között jelentős az átfedés. A *digitális szektor* azonban szűkebb, a digitális gazdaságon belül azokat a vállalkozásokat öleli fel, melyek digitális terméket vagy szolgáltatást állítanak elő és értékteremtési folyamatuk sajátos, a fogyasztók közvetlen hozzájárulásán alapszik. Ezen fogalmi meghatározások alapján az 1. ábra mutatja be a tradicionális és modern gazdasági szereplők elhelyezkedését az üzleti szektorban.

1. ábra

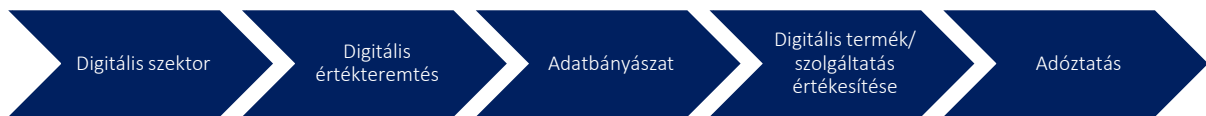
A hagyományos és digitális gazdasági szereplők elhelyezkedése az üzleti szektorban

Forrás: ÁSZ szerkesztés

Az 1. ábra egy dinamikus folyamat pillanatnyi állapotát szemlélteti, ugyanis a digitális gazdasági szereplők megjelenésével az üzleti szektor résztvevőinek aránya folyamatosan változik. A digitális gazdasági szereplők aránya a digitális forradalom hatására a 21. századra jelentősen megnőtt, és folyamatosan emelkedik. A digitális szereplők esetében fontos megjegyezni, hogy nem csak új belépőkkel nő a számuk, hanem a már az üzleti szektorban jelenlévő hagyományos gazdasági formáról áttérő szereplők számával is nő. Emellett megjelentek a szolgáltatásaikat digitális térbe nyújtó gazdasági szereplők, a digitális szektor szereplői, akik halmazára ugyancsak jellemző a folyamatos növekedés. Az üzleti szektor jövőjét tekintve a halmazok arányaiban elmozdulás várható, a digitális gazdaság és a digitális szektor halmazainak – a hagyományos gazdasági szereplők halmaza csökkenése mellett – jelentős növekedése várható.

3. MIÉRT JELENT ÚJ KIHÍVÁST A DIGITÁLIS SZÉKTOR MÉLTÁNYOS ADÓZTATÁSA

Nem új keletű, hogy az államok az adóbevételek realizálásának problémájával szembesülnek, ami jelentkezhethet – sok egyéb mellett – a beszédési hatékonyság kérdéseiben, az adóelkerülés esetében, vagy az adóoptimalizálás tárgykörében. Az államok önállóan és tevékenységeiket összehangolva is igyekeznek megoldást keresni e kérdésekre.

A globalizált gazdaságban, ahol a természetes államhatárok kezdenek elmosódni, az adóalap erózió és a profit átcsoportosítás ugyan nem csak a digitális szektort érinti, azonban a jelenség hatékony kezelése a digitális szektor sajátosságai miatt új megközelítést igényelhet.

Adózás szempontjából az alapvető problémát az okozza, hogy a jelenlegi adószabályokat eredetileg olyan üzleti modellekre alakították ki, amelyek még fizikai jelenlétben alapulnak, és a fizikai jelenlét

Az értékteremtés folyamata az egyik sarokpontja lehet a digitális szektor megadóztatásának.

biztosít lehetőséget az országok adóztatási jogkörének gyakorlására. Az új technológiák, a digitális gazdaság megjelenése azonban új helyzetet teremtett számos digitális vállalkozás olyan országban rendelkezik ügyfelekkel, illetve teremt gazdasági értéket, ahol fizikailag nincs jelen (Ahmad-Ribarsky, 2018.). A fizikai jelenlét hiánya, illetve, hogy a digitális vállalkozások többnyire immateriális eszközökből jutnak jövedelemhez, azt eredményezi, hogy az ilyen tevékenységekből származó nyereségek megadóztatása elmarad. A digitális szektor esetében problémát jelent még annak meghatározása, hogy az adóalaphoz kapcsolódó értékteremtés hol történik, mit jelent az érték a digitális tevékenységnél és azt hogyan lehetne mérni. (Jakurty, 2017.)

A digitális szektor értékteremtésének folyamata

Egyéb iparágakkal összehasonlítva a digitális szektorban szignifikánsan magasabb ütemű a növekedés, a vállalkozások tevékenységüket az adott államban fizikai jelenlét nélkül is végezhetik, a termelő és fogyasztó közötti határvonal elmosódik, a vállalkozások piacra lépési költsége relatíve alacsony, jellemző a folyamatos innováció, illetve a tradicionális gazdaság vállalkozásaival szemben sajátos az értékteremtés.

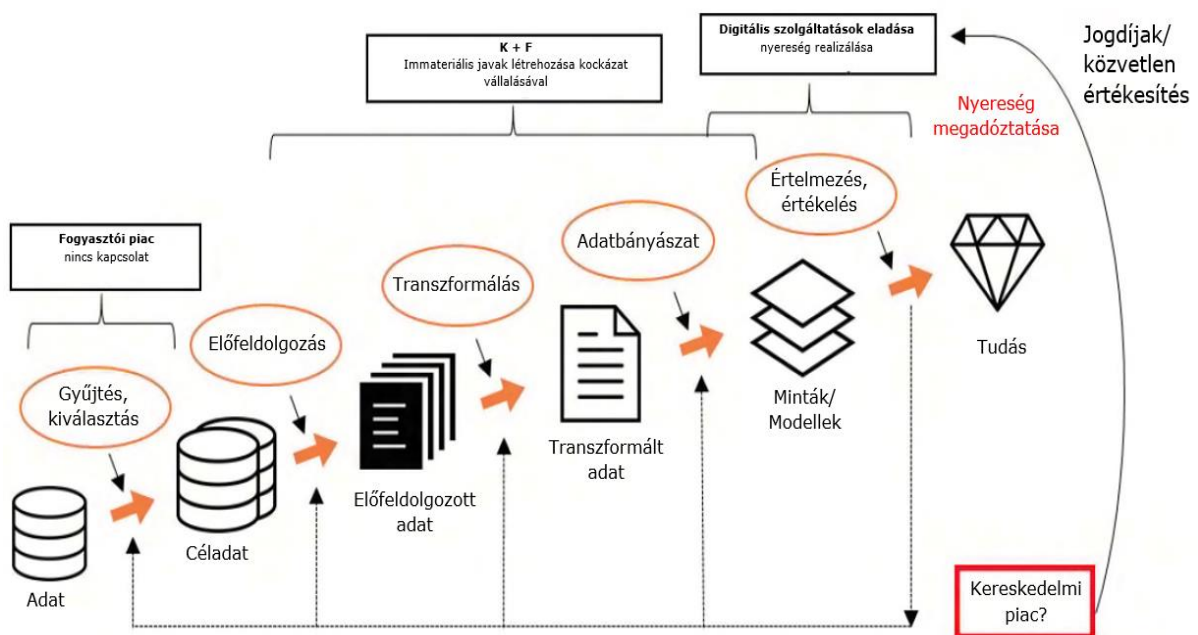
Az értékteremtési folyamat a digitális térben zajlik, az értékteremtés fokozatai nehezen tetten érhetők, ugyanis a digitális szektorban az értéket gyakran algoritmusok, felhasználói adatok, funkciók és tudás kombinációjából hozzák létre. A digitális szektor stratégiai fontosságú erőforrása az adat. Az adatok felhasználásával megy végbe az értékteremtés folyamata, a digitális szektor szereplői az adatok keletkeztetése, összegyűjtése, feldolgozása révén jutnak bevételhez, illetve profit-hoz. A digitális adatforgalom során keletkező adatok, bármekkora mennyiségben is jönnek létre önmagukban még nem tekinthetők értéknek. A digitális szektorban naponta keletkező óriási adat-

mennyiség strukturáltan és kielemezve rengeteg információt hordoz, melyre alapozva vállalati döntések hozhatóak, illetve üzleti modelleket lehet kialakítani. Ezzel az így megszerzett információk értéket teremtenek a vállalkozásoknak.

A Big Data elemzés során nagyobb hangsúly helyeződik az adatok minőségére, hiszen értékteremtés szempontjából nem minden gyűjtött adat alapján jön létre érték. Ezt a fajta adatelemzési módszert a szakirodalom adatbányászatnak definiálja (Olbert-Spengel, 2019.). Az adatbányászat folyamatát, mint egy lehetséges digitális értékteremtési folyamat alapját, a 2. ábra mutatja be.

2. ábra

A digitális szektor értékteremtési folyamata az adatbányászat révén

Forrás: Olbert M. – Spengel C.: Taxation in the Digital Economy – Recent Policy Developments and the Question of Value Creation, 19. o. alapján ÁSZ fordítás

A 2. ábrán az látható, hogy a folyamat a nyers adatok keletkezésével indul el, melyekből adott vállalkozás kiválasztja az értékteremtés szempontjából releváns adatokat, ezután megtörténik az adatok előzetes feldolgozása, majd transzformálása, így már a későbbi elemzés szempontjából használható adatokat nyer a vállalkozás. Ezt követően áttanszformált adatok elemzésével mintákat és modelleket lehet alkotni, melyek kiértékelése, elemzése után létrejön a tudás, mint a folyamat végső célja. A vállalkozások ennek a tudásnak a felhasználásával digitális szolgáltatásokat adnak el, ebből pedig nyereséget realizálnak.

A felhasználói preferenciák általi értékteremtés, s az abból származó nyereség kapcsolatát jól szemlélteti, hogy a Gazdasági Versenyhivatal 2019 decemberében megállapította, hogy a Facebook jogsértést követett el, amikor ingyenesként hirdette szolgáltatását, mivel a fogyasztóknak valóban nem kellett díjat fizetniük a szolgáltatás igénybevételéért, de felhasználói aktivitásukkal és adataik megosztásával üzleti hasznot hajtottak a vállalkozásnak és így fizettek a szolgáltatásért.

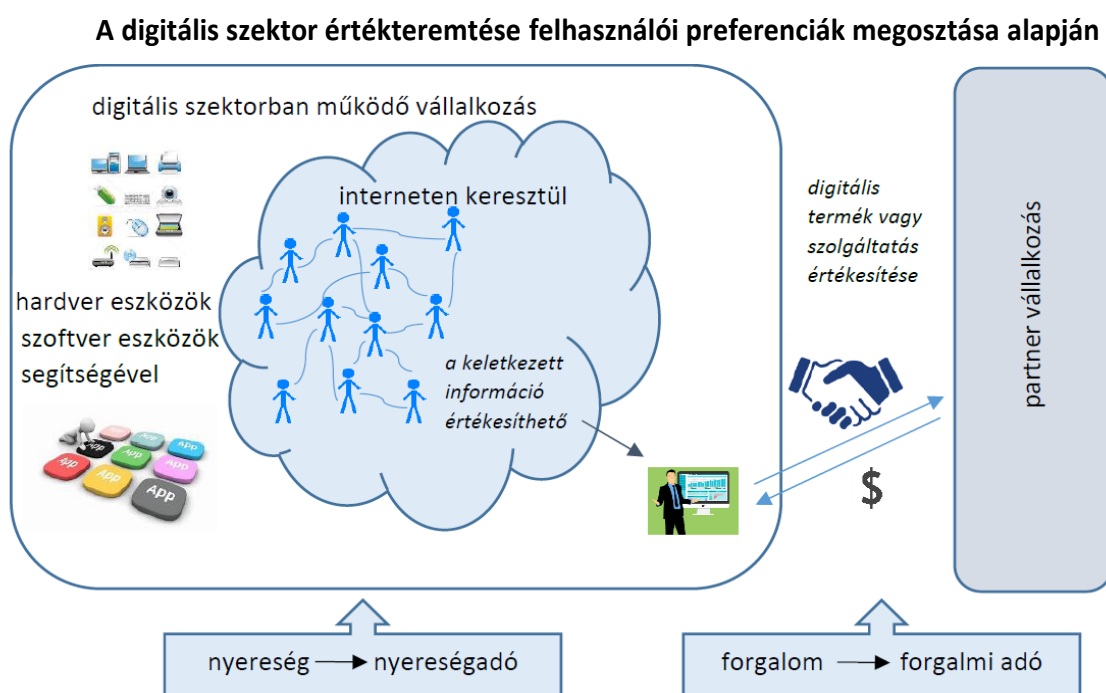
A jogsértés következményeként a Gazdasági Versenyhivatal történetének legnagyobb fogyasztóvédelmi bírságát, 1,2 milliárd forintot szabott ki a Facebookra.

A jövedelem megtermelésének új módja tehát az, hogy a digitális platformok felhasználói is szerepet játszanak a digitális társaságok értékteremtésében, amely a felhasználói adatok, értékesítési funkciók és tudás kombinációjából jön létre.

A felhasználó azáltal, hogy megosztja preferenciáit egy közösségi médium fórumán hozzájárul az értékteremtéshez, mert ezek az adatok később felhasználhatóak célzott hirdetések alkalmazásához. Az így keletkezett nyereséget nem feltétlenül adóztatják a felhasználó országában, vagy abban az országban, ahol például a hirdetési algoritmusokat kifejlesztették. Ez azt jelenti, hogy a nyereséghez való felhasználói hozzájárulást nem veszik figyelembe adott vállalkozás adóztatásakor.

A digitális szektorban működő vállalkozás hardver és szoftver eszközök és a technológia biztosításával a digitális térben lehetőséget biztosít adatkapcsolatok létrehozására (3. ábra). Az adatkapcsolatok elemzése alapján olyan információ keletkezik a vállalkozásnál, mely digitális termék vagy szolgáltatás létrehozásának alapja, ezáltal értékesíthető termékké vagy szolgáltatássá válik. A partner vállalkozással létrejövő kapcsolat olyan forgalmat eredményez, melynek bevétele a hozzáadott érték adó alapja lehet. Amennyiben a vállalkozás összességében nyereséges, nyereségadó is terheli.

3. ábra

Forrás: ÁSZ szerkesztés

A 3. ábra áttekintést nyújt az értékteremtési folyamat és a kapcsolódó adóztatási lehetőségek vonatkozásában, azonban az adóztatás kérdése ennél összetettebb az értékteremtési folyamat szempontjából. A nehézséget alapvetően az okozza, hogy a digitális értékteremtő folyamat a felhasználók megadott preferenciáitól, illetve a szolgáltatók üzleti modelljétől függően eltérőek lehetnek, az értékteremtés teljesen eltérő módon történhet meg.

Egyes szolgáltatók esetében az adatok összegyűjtése után történik az értékesítés, ami a bevételt eredményezi. Más szolgáltatók esetében a felhasználói adatokat belső használatra összegyűjtik, kiválasztják, feldolgozzák, transzformálják, az adatokból kinyert információk segítségével fejlesztik a szolgáltatásaikat. Egyes szolgáltatók az adatbányászat folyamatának egészét végrehajtják, az így szerzett tudást ezután termékek létrehozásánál felhasználják, ezért a termékekbe beépülve történik meg az értékteremtés, a termékek által történik meg a bevétel realizálása. Más szolgáltatók

esetében a teljes adatbányászati folyamat végrehajtását követően a tudást nem termékekbe építik, hanem értékesítik azt, így jutva bevételhez. (Olbert-Spengel. 2019.)

Az értékteremtési folyamat során két adózási forma valósulhat meg, a bevételek után egy forgalmi alapú, illetve a nyereség után nyereség típusú adó.

A digitális szektor megadóztatása

Adózási szempontból több nehézség is adódhat, ha a leírt értékteremtési folyamatokat tekintjük. A multinacionális cégek többsége, cégcsoportok összetett, bonyolult szervezeti struktúrával és belső folyamatokkal rendelkeznek. A transzferárak alkalmazása, a profitallokáció a még nem digitális gazdasági tevékenységeknél is adózási szempontból nehezen volt kezelhető, ami a digitális szektor esetén még nagyobb kihívást jelent. Az adatbányászat folyamatában az egyes tevékenységek értékteremtése nehezen mérhető, nehézséget okoz a tevékenységek tényleges értékteremtésének meghatározása, ezért adott cég, cégcsoport által alkalmazott üzleti modellt és a végrehajtott adatbányászat teljes folyamatát alaposan elemezni kell, egyedileg értékelni és ezek után van lehetőség megadóztatni. (Olbert-Spengel. 2017.)

A hagyományos gazdaságban ismert és az adójogszabályok szerint pontosan definiált fogalmakkal, körülhatárolt, kifinomult eljárásokkal zajlik a nemzeti adóhatóságok adóbehajtási tevékenysége a földrajzilag kötött államhatárokkal bíró országokban. Az adóbevételek becslése meglehetősen pontos. Az uniós országok költségvetésük kiadásait a hagyományos gazdaságból származó adóbevételek relatív nagy pontosságú becslése alapján tervezik meg.

A digitális környezetben azonban az adóztatást újfajta kihívások érik. Az adóstratégiai-adótervezési folyamat szinte minden lépésében alapjaiban átgondolandó a digitális szektorra alkalmazható értelmezés: az adóügyi illetőségtől kezdve, az adóalany meghatározása, az adó tárgyának pontos mi-benléte, az adó alapjának kalkulációja, az adóbevallás és megfizetés kérdésein keresztül kell az újszerűen viselkedő digitális gazdaságra alkalmazható megoldásokat megtalálni.

Az uniós tagállamok szempontjából további kihívást jelent az, hogy a digitális szektort érintő tagállami adópolitikák összehangolása nélkül a tagállamok közötti adóverseny káros következményekkel járhat az Európai Unió gazdaságának egészére.

4. A DIGITÁLIS SZEKTOR MEGADÓZTATÁSÁVAL KAPCSOLATOS ELEMZÉSEK, JAVASLATOK

OECD javaslatok

Európai Unió javaslatok

Egyes tagállamok javaslatai

Az OECD digitális gazdaság megadóztatásával kapcsolatos elemzései és javaslatai

Az OECD 2013-ban indította be a digitális adóztatás problémájával foglalkozó adóalap-erózió és nyereségátcsoportosítás témájú projektjét, amely 15 különálló cselekvési területből állt. Az adóalap-erózió és nyereségátcsoportosítás projekt elindításának indoka, hogy a nemzetközi adórendszer hiányosságai és eltérései megkönnyítették a multinacionális vállalkozásoknak a nyereség átcsoportosítását arról a helyről, ahol a mögöttes gazdasági tevékenységet és értékteremtést végezték. Az OECD 2018. évi becslése alapján a világ összes országát tekintve a kormányzatok éves bevételkiesése 2015-ben legalább 100-240 milliárd dollár volt, ami a globális társasági adóbevétel 4-10%-ának felel meg.

- Az adóalap-erózió és nyereségátcsoportosítás elkerülése érdekében kialakított 15 pontos Akció Terv alapvetően három kulcspillérből áll:
- a határokon átnyúló tevékenységeket érintő nemzeti szabályok koherenciájának javítása;
- a gazdasági tevékenység során létrejött értékteremtés helyénvaló adóztatásának biztosítása;
- az átláthatóság javítása a vállalkozások és a kormányok számára.

Az OECD 2018-ban meghatározta az erősen digitalizált (és digitalizálódó) vállalkozások három legfőbb jellemzőjét, amelyek a jelenlegi nemzetközi adóelvekkel szemben a legnagyobb kihívást jelentik:

- A tényleges fizikai jelenlét nélküli meghatározó jelenlét egy adott országban.
- Az immateriális javak nagyszámban vannak jelen, az immateriális javaknak egyre nagyobb hatása van a vállalkozások értékteremtésére, továbbá a vállalkozások rugalmasan tudják meghatározni az immateriális javak helyét az országok között, így befolyásolhatják az adózás helyét is.
- Az adatok és a felhasználók részvétele kiemelt jelentőségű: az adatok szélesebb körű felhasználásával a vállalkozások jelentősen javíthatják termékeiket és szolgáltatásaikat. A felhasználói adatok gyűjtése, elemzése profitot teremt egyre több vállalkozás számára.

A kihívásokra adott válaszoknak két pillérét határozta meg az OECD:

- 1. pillér – azon nemzetközi adószabályok módosítása, amelyek az adóztatási jogok országok közötti szétosztására irányulnak.
- 2. pillér – az adóalap-eróziót és nyereségátcsoportosítást érintő kérdések megoldása.

Az Európai Unió a digitális gazdaság megadóztatására vonatkozó elemzései és javaslatai

Az Európai Bizottság 2018-ban megfogalmazott álláspontja szerint a tagállamok adórendszerei közötti eltérések a digitális vállalkozások mobil és „virtuális” jellegével kombinálva, a vártnál jobban csökkenthetik az adóbevételeket.

Az Európai Unió az egységes piac integritását és a fenntarthatóságot is szem előtt tartja, ugyanakkor feltételezi, hogy nem egyenlők a versenyfeltételek a hagyományos és digitális vállalkozások számára. A tradicionális társaságok – az Európai Bizottság le nem fektetett fogalmi körére vonatkozó adatai alapján – átlagosan súlyosabb adóterhet viselnek, mint a digitális vállalkozások. A hagyományos adórendszer ugyanis előnyt jelent a digitális üzleti modellek számára (pl. mobil székhely-telephely, magas K+F érdekében adóméltányosság, immateriális javak kedvező értékcsökkenési leírása miatt magasabb költséghányad, transzferárak, stb. miatt).

Az Európai Unió az adóbevételek biztosítása terén magáénak vallja azt az elvet, hogy a méltányos adóztatás az Európai Unió szociális és gazdasági modelljének fontos része. Az adóbevételek hiánya és az adóelkerülés kockázatot jelent a tagállamok részére funkcióik teljesítésére nézve, torzítja a versenyt és aláássa az állam és az állampolgárok közötti viszonyt.

Az Európai Unió általános célkitűzése az egységes piac integritásának védelme és megfelelő működésének biztosítása, az Európai Unión belüli államháztartások fenntarthatóságának biztosítása és a nemzeti adóalapok erodálásának megelőzése, a társadalmi méltányosság fenntartásának garantálása és az Európai Unióban tevékenységet folytató összes vállalkozás számára egyenlő versenyfeltételek biztosítása. Továbbá az agresszív adótervezés elleni harc és a nemzetközi szabályok azon hiányosságainak megszüntetése, amelyek egyes digitális vállalkozások számára lehetővé teszik, hogy kivonják magukat az adózás alól azokban az országokban, amelyekben tevékenységet folytatnak és értéket teremtenek.

A célkitűzések elérése érdekében az Európai Bizottság két javaslatot dolgozott ki. Az első javaslat a társasági adó átfogó reformjára vonatkozik, míg a másik javaslat ideiglenes, átmeneti megoldásként egyes digitális szolgáltatások adóztatására irányul.

Átfogó társasági adó reform

A javaslat célja a társasági adóra vonatkozó szabályok reformja annak érdekében, hogy a tagállamok megadóztathassák a területükön képződő nyereséget, még akkor is, ha a vállalkozás ott nincs fizikailag jelen. A meglévő társasági adójogszabályok módosításának lényege, hogy valódi kapcsolatot kíván biztosítani a digitális nyereség képződésének és megadóztatásának helye között. A javaslat központi eleme a *szignifikáns digitális jelenlét* vagy *digitális telephely* fogalmának beemelése az adózási rendbe, így befolyásolva és átalakítva az adóalany fogalmát.

Az Európai Bizottság 2018-ban javaslatot fogalmazott meg a szignifikáns digitális jelenlét társasági adójáról. A javaslat értelmében egy digitális platformról akkor mondható el, hogy adóköteles digitális jelenléttel rendelkezik egy tagállamban, ha éves bevételei az adott országban túllépik a 7 millió eurós küszöböt, vagy 100 ezernél több felhasználóval rendelkezik a tagállamban, vagy pedig egy adóévben 3000-nél több, digitális szolgáltatásokra vonatkozó üzleti szerződést létesít üzleti felhasználókkal. A javaslat a felhasználót az adott területen felhasználónak tekinti, ha az adózási időszakban az adott adóilletőségi területen eszközt használ a digitális szolgáltatás nyújtásához szükséges digitális platform eléréséhez, amelyen a digitális szolgáltatásokat nyújtják.

Ideiglenes adó egyes digitális szolgáltatások bevételeinek adóztatására

Az Európai Bizottság másik javaslata a digitális gazdaság adóztatása egy ideiglenes, szűk tárgyi hatályban értelmezett új adónem, amely a digitális szolgáltatások nyújtásából származó bevételek után fizetendő digitális szolgáltatási adó.

A javaslat meghatározta az adóalanyok egyes digitális szolgáltatások nyújtásából származó bevételei után fizetendő digitális szolgáltatási adó közös rendszerét.

A digitális szolgáltatási adó hatálya alá azok a szolgáltatások tartoznak, amelyek esetében a digitális tevékenységben való felhasználói részvétel alapvető inputnak számít. Az adó alapját azok a bevételek képezik, amelyek a következő szolgáltatások valamelyikének nyújtásából származnak:

- digitális hirdetés elhelyezése a szóban forgó platform felhasználóit célozva;
- a digitális platform felhasználóinak tevékenységéből származó, e felhasználóktól/felhasználókról gyűjtött adatok értékesítése, vagy üzleti célú felhasználása;
- olyan többoldalú digitális közvetítési szolgáltatások rendelkezésre bocsátása, amelyek lehetővé teszik a felhasználó számára, hogy megtaláljanak más felhasználókat és kapcsolatba lépjenek velük, valamint amelyek megkönnyíthetik a kapcsolódó termékek és szolgáltatások felhasználók közötti közvetlen értékesítését, illetve nyújtását.

A digitális szolgáltatási adó megfizetésére köteles adóalanynak minősül az a vállalkozás, mely:

- a pénzügyi kimutatással alátámasztható legutóbbi teljes pénzügyi évre vonatkozóan bejelentett összes (globális szintű) bevétele meghaladja a 750 millió eurót, és
- a pénzügyi évben az Európai Unióban szerzett adóköteles összbevétel meghaladja az 50 millió eurót.

A digitális szolgáltatási adó kulcsa 3%, e mérték meghatározása mellett a Bizottság 2018. évi számításai szerint éves szinten az Európai Unió tagállamai összesen 5 milliárd euró bevételt érhetnek el.

A tagállamok önálló megoldásai

Az Európai Unió tagállamai egyre nagyobb nyomást gyakorolnak a digitális szektor adóztatására irányuló intézkedések meghozatala érdekében. Egyes tagállamok egyéni megoldások bevezetésével tesznek próbát arra vonatkozóan, hogy megteremtsék a fenntartható versenyt a digitális és a tradicionális gazdaság szereplői között. Az egyéni megoldásokat választó tagállamok jellemzően az Európai Bizottság digitális szolgáltatási adóra vonatkozó javaslatát vették alapul.

Franciaországban 2019 márciusában került javaslat a Parlament elé. A javaslat az Európai Bizottság digitális szolgáltatási adóra vonatkozó javaslatát lényegében megismételte azzal, hogy adóalanynak tekintette azokat a vállalkozásokat, melyeknek a digitális szolgáltatásnyújtásból származó 750 millió euró összbevétele mellett 25 millió euró bevétele volt a kifejezetten franciaországi tevékenységére visszavezethetően.

Digitális szolgáltatásként a jogszabály 3 fő tevékenységet jelölt meg, ezek a digitális platform szolgáltatás a felhasználók interakcióinak elősegítésére a termékek és szolgáltatások kereskedelme érdekében, a digitális platformon történő reklámozás, és a reklám pozicionálási célú felhasználói adatok gyűjtése és kezelése. Az adó alapja a pénzügyi évben a fenti tevékenységekből szerzett bevétel, mértékét az uniós javaslattal egyezően, 3%-ban határozták meg. A jogszabályt a francia Parlament, 2019. január 1-jei visszamenőleges hatállyal, 2019 júliusában elfogadta. Mivel az újonnan bevezetett adó többségében amerikai cégeket érintett, ezért a két ország tárgyalást folytatott, amelynek az eredménye alapján, Franciaország 2020 januárjában felfüggesztette a digitális adó beszedését.

A visegrádi országok közül *Csehország* is előrelépett 2019-ben a digitális gazdaság adóztatása terén. A cseh megoldási javaslat (jogszabály tervezet) is az unió digitális szolgáltatási adó javaslatán alapszik, mértéke azonban az alábbi digitális szolgáltatások nyújtásából származó bevételek 7%-a:

- célzott hirdetés digitális platformon
- multilaterális digitális platform használata (küszöbértéke a javaslat szerint 200 ezer felhasználó)
- a digitális szolgáltatások felhasználóitól gyűjtött adatok értékesítése.

A cseh javaslat átvette az Európai Bizottság adóalanyságra meghatározott egyik feltételét, az adóztatandó vállalkozás digitális szolgáltatásokból származó éves összbevétele meghaladja a 750 millió eurót, nemzeti küszöbértékként pedig 50 millió cseh koronát (kb. 2 millió euró) határozott meg. A törvény a javaslat szerint 2020. év második felében lép hatályba.

Az Európai Bizottság kezdeményezéseitől eltérő gyakorlat *Szlovákiában* jelent meg, ahol a szolgáltatás nyújtás (elsősorban szálláshely és közlekedési-szállítmányozási szolgáltatás) digitális platformon történő közvetítéséből származó nyereséget kívánták megadóztatni.

2018 januárjában a jövedelemadóról szóló jogszabályt azzal egészítették ki, hogy az országban végzett üzleti tevékenység feltétele egy „szokásos állandó telephely” létrehozása, amely a határon átnyúló digitális tevékenységekre is vonatkozik. Szlovákia a kettős adóztatás elkerülésére kötött egyezményeket nem vette figyelembe, tehát a jogszabályi kötelezettséget azon országokban bejegyzett vállalkozásokra is kiterjedtek, melyekkel hatályos egyezménye volt. A jövedelemadó-nyilvántartásba nem vett digitális platform üzemeltetőinek regisztrálniuk kellett telephelyüket. Abban az esetben, ha a digitális platform üzemeltetői ezt nem tették meg, az adóhatóság hivatalból nyilvántartásba vette őket. A szlovák Pénzügyminisztérium az adó mértékét a 21%-os (társasági adóval azonos) mértékben határozta meg.

Az Európai Unió egyes tagállamai által egyénileg bevezetett adóztatási gyakorlatok hatékonyságáról az elemzés készítésének időpontjában nem álltak rendelkezésre adatok.

5. A DIGITÁLIS SZEKTOR MEGADÓZTATÁSÁNAK ÁLLAMHÁZTARTÁST ÉRINTŐ SZEMPONTJAI

A magyar költségvetés bevételeinek biztosítása, a költségvetési egyensúly hosszú távú fenntartása érdekében lehetőség van arra, hogy a magyar jogrendszerbe önálló adóztatási formaként kerüljön be a digitális szektor adóztatása, vagy a magyar jogalkotás csatlakozhat az Európai Unió kezdeményezéseihez a digitális szektor megadóztatása érdekében.

Államháztartási szempontból kihívást jelent a méltatlan adóztatási helyzet megszüntetése, valamint egy racionális, költséghatékonyan megvalósítható, átlátható, elszámoltatható adó bevezetése.

Ennek kapcsán kérdéses, hogy a magyar költségvetés bevételeinek biztosítása érdekében a digitális szektor igényel-e speciális adózási megközelítést, azaz, hogy a digitális szektort célszerű-e elkülönített ágazatként kezelni. Az Európai Unió által megfogalmazott javaslatok alapján a válasz lehet igen, azzal, hogy a multinacionális vállalatok adóztatási specialitásai és az adóalap erózió és profit átcsoportosítás elleni eljárások is lehetnek célszerű irányok az adószabályok kialakítása esetében. A digitális szektor adózási formájának lehetőségeit figyelembe véve a kérdés az, hogy az államháztartás bevételeinek biztosítása érdekében egy önálló adó bevezetése, vagy az Európai Unió kezdeményezéseihez való csatlakozás az eredményesebb megoldás. Önálló adóztatás bevezetése esetén mérlegelés tárgyát képezheti, hogy az adóalap erózió és profit átcsoportosítás elleni általános küzdelem, vagy a digitális szolgáltatások speciális eseteinek megadóztatása a cél.

Az OECD adóalap-erózió és nyereségátcsoportosítás elleni megoldásával kapcsolatban nincs teljes egyetértés a tagországok között, az egyes elképzelések a következők:

- A korábban elfogadott adóalap-erózió és nyereségátcsoportosítás elleni megoldások is elegendők a digitalizáció kihívásainak kezelésére.
- A fókusz arra kell helyezni, hogy az érték hol jön létre, az értékteremtés elfogadott koncepcióját kell a digitális környezetre alkalmazni.

Ahogy az OECD tagországainak esetében, úgy az Európai Unióban sincs egyetértés a digitális adók bevezetése vonatkozásában. Államháztartási szempontból azonban szükséges egy adó bevezetését megelőzően annak szokásos érveit, ellenérveit, valamint előnyeit és hátrányait is számba venni. A digitális adó bevezetéséhez kapcsolódó érveket és ellenérveket az 1. táblázat mutatja be.

1. táblázat

A digitális adó bevezetése mellett és ellen felhozott szokásos érvek összevetése

A digitális adó bevezetése melletti érvek	A digitális adó bevezetése elleni érvek
<ul style="list-style-type: none"> ✓ A jelenlegi társasági adó szabályozás elavult. ✓ Az államháztartás bevételei hosszútávon fenntarthatóbbakká válnak. ✓ Javul az adóbevételek átláthatósága, ellenőrizhetősége. ✓ A digitális szektor szereplőinek lehetőségei csökkennek az adóelkerülésre. ✓ EU szinten szükséges megoldást találni az adóverseny elkerülése érdekében. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Amennyiben a digitális adó bevételt terhelő adó, akkor a társaságok azonos szintű adót fizetnek, függetlenül attól, hogy magasabb vagy alacsony profitabilitással rendelkeznek. ✓ Amennyiben a digitális adó nem nyereségadó, úgy kettős adóztatás merülhet fel, ha a társaság székhely országa nem engedélyezi a külföldi kifizetett adó figyelembe vételét. ✓ Egyéni adóztatási megoldásokból fakadó adóverseny káros következményekkel járhat.

Forrás: ÁSZ szerkesztés

Az Európai Bizottság kétféle adózási javaslatának előnyei és hátrányai az államháztartás szempontjából

Az önálló adóztatási forma esetében nem állnak rendelkezésre olyan mutatók, amelyek alátámasztanák a költségvetés bevételeire mért pozitív hatásokat, illetve az adó érvényesítés hatékonyságát. További hátrányként merül fel, hogy egy önálló adóztatási forma bevezetése a tagállami adópolitikák összehangolása nélkül az adóverseny következtében negatív hatásokkal érintheti az egységes piac működését.

Az Európai Unió kezdeményezéseihez való csatlakozás hozzájárulhat a tagállami adópolitikák összehangolásának hiányából adódó problémák kiküszöböléséhez, azonban kérdésként merül fel, hogy mikor lép életbe az Európai Unió valamely kezdeményezése, és mikortól biztosítható a költségvetési bevételek digitális adóból származó része. Az Európai Unió kezdeményezéseihez való csatlakozás előnyeit és hátrányait a 2. táblázat mutatja be.

2. táblázat

Az Európai Bizottság kétféle adóztatási javaslatának előnyei és hátrányai

	Átfogó adóreform a társasági adó vonatkozásában	Ideiglenes adó a digitális szolgáltatások adóztatására
előnyök	<ul style="list-style-type: none"> ✓ méltányos az állampolgárok szempontjából ✓ a cégek számára előnyt jelent, hogy nincs adóverseny ✓ adóhivatalok szempontjából előny, hogy a társasági adó rendszer fenntarthatóságához hozzájárul 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ alacsony adórata ✓ a digitális egységes piacon nem keletkeznek töréspontok ✓ stabil adózási környezetet biztosít az EU-ban tevékenykedő vállalkozások számára
hátrányok	<ul style="list-style-type: none"> ✓ cégek szempontjából hátrány a szabályozásnak való megfelelés és az adminisztratív teher növekedése ✓ adóhivatalok szempontjából hátrányos a bevezetés többlet-költsége, a hivatalnokok képzésének költsége és a szükséges IT beruházások költsége 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ nagyvállalatok szempontjából hátrány az újabb riportálási kötelezettség ✓ adóhivatalok szempontjából hátrányt jelent a bevezetés többlet-költsége, a hivatalnokok képzésének költsége és az IT beruházások költsége
hatás a költségvetésre	<ul style="list-style-type: none"> ✓ hosszú távú 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ azonnali, éves Uniós szinten becslések szerint 5 milliárd euró

Forrás: ÁSZ szerkesztés

Jelenleg mindkét adózási megoldás tervezet formájában él, a tagállamok még nem jutottak megállapodásra, a javaslatok finomhangolása során a nemzeti elképzelések között még nem jött létre az összhang.

A digitális adóztatás ellenőrizhetőségével kapcsolatos kérdések

A digitális szektor adóztatása vonatkozásában nem csak az a kérdés, hogy az államháztartási bevételek fenntarthatósága szempontjából, melyik adózási rendszer a hatékonyabb, hanem, hogy a választott adórendszer átláthatósága, célszerűsége, eredményessége ellenőrizhető-e.

Egyedi adózási rendszer kialakítása esetében az államháztartási bevételek digitális adóból származó bevételekkel történő kiegészítése kapcsán is – az Alaptörvényben megfogalmazott – elvárt követelmény az átláthatóság. Ennek biztosítása érdekében szükséges egy átlátható, ellenőrizhető, kiegyensúlyozott és méltányos adózási rendszer kialakítása. Továbbá szükséges, hogy az adóhatóság rendelkezzen megfelelő módszertannal és infrastruktúrával a digitális szektor tevékenységeiből

származó adóbevételek beszedésének és naprakész nyilvántartásának fenntartására, amely biztosítja a digitális szektor megadóztatásának ellenőrizhetőségét. Egy hatékony infrastruktúra hozzájárul ahhoz, hogy mérje az egyedi adózási rendszer hatékonyságát, és lehetőséget biztosítson Magyarországnak az Európai Unió által bevezetett adózási rendszerhez való csatlakozásra, amennyiben a magyar rendszer nem eredményes.

Az Európai Unióban a méltányos adóztatás három alappillére az átláthatóság, a hatékonyság és az együttműködés a globális „jó kormányzás” érdekében. Ennek keretében számos intézkedés végrehajtása történt meg az elmúlt években. A 2003. óta működő FISCALIS rendszer a tagállamok adóhatóságai részére biztosít eszközöket, eljárásokat és költségvetést annak érdekében, hogy megerősítsék adóügyi együttműködésüket egymással és harmadik országokkal. 2015-ben indult átláthatósági kampány, melynek részét képezte a tagállamok közötti adóügyi információcsere rendszerének kialakítása. Az adóztatás hatékonyságának növelése érdekében az Európai Unió Tanácsa elfogadta az adóelkerülés elleni irányelv módosítását. A tagállamok együttműködése erősítésének további eleme a 2017 decemberében elfogadott, és azóta frissített uniós feketelista az adóztatás terén együtt nem működő államokról. A feketelista azon országok jegyzékét tartalmazza, amelyek a jó adóügyi kormányzásra vonatkozó normákat nem tartják be, az adórendszereikben azonosított hiányosságokat nem kezelik. Ilyen ország például Bahrein, a Koreai Köztársaság, Mongólia, vagy Namíbia.

A felsorolt rendszerek mind az Európai Unió tagállamai adózási rendszereinek összehangolását, hatékonyságát segítik elő, illetve azt támasztják alá, hogy a koordinált megközelítések biztosíthatják a tagállamok részére az adóbevételek beszedését, azonban a digitális szektor megadóztatása vonatkozásában hasonló rendszer még nem áll a tagállamok rendelkezésére.

Ennek kapcsán kérdésként merülhet fel, hogy az adóbevételek beszedésének hatékonysága, átláthatósága és ellenőrizhetősége mennyiben biztosított, amennyiben Magyarország az Európai Unió által kezdeményezett adónemekből származó bevételi rendszerhez csatlakozik:

- Az Európai Unió kezdeményezései a digitális adók tekintetében milyen mértékben biztosítják az egyes tagállamok bevételeit, nem okoz-e adóbevétel kiesést?
- Hogyan biztosítja az Európai Unió az adókból származó bevételek átlátható nyilvántartását a tagállamok részére?
- Lehetőség van-e az Európai Unió által szétosztott adóbevételek államháztartási szempontból való megfelelési esetleg teljesítmény szempontú ellenőrzésére?

RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK

ÁSZ	Állami Számvevőszék
BEPS	adóalap-erózió és nyereségátcsoportosítás projekt (Base Erosion and Profit Shifting)
EU	Európai Unió
Facebook	Facebook Ireland Ltd.
IMF	Nemzetközi Valutaalap (<i>International Monetary Fund</i>)
IT	Information Technology, információtechnológia
OECD	Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)

FELHASZNÁLT IRODALOM

Hivatkozás részletes megnevezése

1. Ahmad N., Ribarsky J. (2018), Towards a Framework for Measuring the Digital Economy, 16th Conference of IAOS OECD Headquarters, Paris, France, 19-21 September 2018.
2. Edison Jakurti - Taxing the digital economy - It's complicated, 2017. (internet) <https://www.brookings.edu/blog/future-development/2017/12/13/taxing-the-digital-economy-its-complicated>
3. Európai Bizottság, Brüsszel, 2018. március 21, COM (2018) 146 final Elérkezett az idő a digitális gazdaságra vonatkozó modern, méltányos és hatékony adóztatási keret létrehozására
4. European Commission: A Fair Share – Taxation in the EU for the 21st Century;
European Commission, Directorate General, Taxation and Customs Union, Direct taxation, Tax Coordination
5. Economic Analysis and Evaluation, Company Taxation Initiatives, Brussels, TAXUD/D1/(2019) taxud.d.1(2019)
6. European Commission, Brussels, 21.3.2018 C(2018) 1650 final Commission Recommendation of 21.3.2018 relating to the corporate taxation of a significant digital presence
European Parliament Directorate-General for Internal Policies Policy Department A Economic and Scientific
7. Policy, Economic and Monetary Affairs: Tax Challenges in the Digital Economy, Study for the TAXE 2 Committee, 2016. (IP/A/TAXE2/2016-04; PE 579.002)
8. <https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/digital-taxation/>
9. https://ec.europa.eu/hungary/news/20180322_digitax_hu
10. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_17_5121
11. https://www.gvh.hu/sajtoszoba/sajtokozlemenyek/2019_es_sajtokozlemenyek/12-milliard-ft-birsagot-szabott-ki-a-gazdasagi-versenyhivatal-a-facebookra
12. <http://industry4.hu/hu/fogalomtar/digitalis-forradalom>
13. <https://ivsz.hu/a-digitalis-gazdasag-sulya-2019>
14. <http://www.marek.sk/october-2018-latest-developments-digital-platforms-taxation-slovakia/>
15. IMF Staff (2018), Measuring the Digital Economy, IMF Staff Report, February 28, 2018.
16. KPMG: France: Draft proposal for digital services tax in: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2019/03/tnf-france-draft-proposal-for-digital-services-tax.html>
17. KPMG: France: Update on digital services tax; enactment anticipated in: <https://home.kpmg/us/en/home/insights/2019/06/tnf-france-update-on-digital-services-tax-enactment-anticipated.html>
18. KPMG: Czech Republic: Proposal for digital services tax in: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2019/05/tnf-czech-republic-proposal-digital-services-tax.html>
19. KPMG: Czech Republic: Update on digital services tax in: <https://home.kpmg/us/en/home/insights/2019/07/tnf-czech-republic-update-on-digital-services-tax.html>
20. KPMG: Interim measures for taxing the digital economy allow time for global consensus in: <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2018/07/taxing-the-digital-economy.html>
20. Measuring the Digital Economy, IMF, 2018., Policy Paper
21. OECD (2019), Programme of Work to Develop a Consensus Solution to the Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy, OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS

- 22.. OECD (2019), Addressing the Tax challenges of the digitalisation of the economy 13 February - 6 March 2019, Public Consultation Document, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project
23. OECD (2015), Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy, Action 1 - 2015 Final Report, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris
24. OECD - Tax and digitalisation in: <https://www.oecd.org/going-digital/tax-and-digitalisation.pdf>
25. OECD (2018), Tax Challenges Arising from Digitalisation – Interim Report 2018: Inclusive Framework on BEPS, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.
26. OECD (2018), Tax Challenges Arising from Digitalisation – Interim Report 2018: Inclusive Framework on BEPS, OECD/G20, 23-80.o.
27. OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS, 5th meeting of the Inclusive Framework in Lima, Peru on 27 – 28 June 2018 Summary
28. OECD - Tax and digitalisation, 2019.
29. Olbert M. - Spengel C. (2017), International Taxation in the Digital Economy: Challenge Accepted? World Tax Journal
30. Olbert M. - Spengel C. (2019), Taxation in the Digital Economy– Recent Policy Developments and the Question of Value Creation, ZEW Discussion Papers
31. Proposal for a COUNCIL DIRECTIVE on the common system of a digital services tax on revenues resulting from the provision of certain digital services {SWD(2018) 81} - {SWD(2018) 82}, COM(2018) 148 final, 2018/0073 (CNS)
32. Questions and Answers on a Fair and Efficient Tax System in the EU for the Digital Single Market; European Commission – Fact Sheet; in: Brussels 2018.

FOGALOMTÁR

Adatbányászat	Olyan technikák, módszerek és algoritmusok, melyek nagy mennyiségű adat elemzésére szolgálnak a végső céllal, hogy az adatokat tudássá alakítsák.
Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) akcióterv	Az adóalap-erózióra és nyereségátcsoportosítás gyakorlata ellen 2013-ban elindított OECD/G20 projekt 15 különálló cselekvési területből állt. A nemzetközi adórendszer hiányosságai és eltérései megkönnyítették a multinacionális vállalkozásoknak a nyereség átcsoportosítását arról a helyről, ahol a mögöttes gazdasági tevékenységet és értékteremtést végezték.
Big Data	A cégek, az intelligens hálózatok, a magánszektor és az egyéni felhasználók által világszerte és napi szinten előállított óriási adatmennyiséget jelenti.
Digitális platform	Minden, a felhasználók számára hozzáférhető szoftver – webhelyek és azok részei is – és alkalmazás, ideértve a mobil alkalmazásokat is
Digitális szolgáltatás	Az interneten vagy egy elektronikus hálózaton keresztül megvalósuló olyan szolgáltatás, amely nyújtása jellegéből kifolyólag alapvetően automatizált, minimális emberi beavatkozást igényel és információs technológia felhasználása nélkül nem biztosítható.
Felhasználó	Magánszemély vagy vállalkozás
Információs és Kommunikációs Technológia	Az Információs és Kommunikációs Technológiák olyan eszközök, technológiák, szervezési tevékenységek, innovatív folyamatok összessége, amelyek az információ- és a kommunikációközlést, feldolgozást, áramlást, tárolást, kódolást elősegítik, gyorsabbá, könnyebbé, és hatékonyabbá teszik.
Transzferár	A kapcsolt vállalatok egymással folytatott ügyleteik során alkalmazott árakat transzferáraknak nevezzük

1052 Budapest, Apáczai Cs. J. u. 10. | 1364 Budapest 4. Pf. 54

TEL: +36 1 484 9100

email: szamvevoszek@asz.hu

web: www.asz.hu | www.aszhirportal.hu